

Q. B. V.

OFFICIA

LIBERORUM atque SERVORUM
aphorismis politicis nonnullis
expensa,*Consentiente ampliss. Fac. Philos. in Reg.
ad Auram acad.*Sub PRÆSIDIO
V. CL.Dn. ALGOTHI A.
SCARIN,Histor. & Philos. Civ. Prof. Ord.
*pro honoribus Philosophicis obtinendis**placide disquisitioni submittit*

HENRIC. BERGLING.

Ad diem 15. Julii Anno MDCCXLI.
loco horisque ^{numero} solitis.

A B O Æ.

Exc Joh. Kiæmpe, R. Ac. Typ.

OFFICINA

LIBRORUM et de SERVORUM

sphorismis politis nonnullis

exemplis

Consistentibus scriptis, ac Philof. in Reg.

ad A. N. N. N.

SUB PRESIDIO

P. C.

Dr. ALGOTHI A.

SCARIN

Hilf & Philof. Civ. et Nat.

pro bonis et rebus optimis

placide disponuntur

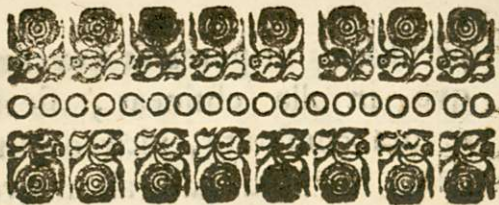
HENRIC. BERGLING

Ad d. 1. Julii Anno MDCCXII.

loco, hunc perfolius

A. R. O. R.

Exc. Joh. Krimpe, R. Ac. Typ.

§. I.

Officia societatis utriusque
que hujus, quamvis
usitato quodam lo-
quendi compendio à persona
nobiliori denominationem in-
venerint, non facile quisquam
dubitabit tamen, quin præ-
sentis tractationis sit, quidquid
liberis & parentibus, pariter-
que servis atque dominis præ-
standum intersit. Cumque ha-
beat parentum atque liberorum
conjunctio illud præ ceteris
pecu-

peculiare, ut potestas quæcun-
que in illa obtineat, sit à
natura constituta, idcirco ean-
dem in statu naturali neque
patri majorem, nedum matri
adserere sustinemus; sed in-
primis illi, cujus ex condito
potiores in illa societate par-
tes fuerint.

§. II.

Fundamentū hujus imperii,
patrii puta, quod a jure
victoriæ alii, alii ex concessione
Divinâ, alii ex generatione sola,
alii aliunde arcessunt; nos ex
necessaria educatione liberorū
penitus & omnino repetimus.
Ad cujus præstationem officii,
pro ut à natura, præ aliis, ob-
ligati sunt parentes, potestas
tem

3
rem talem quoque habere iudicandi sunt, qualem necessitas finis requirit.

§. III.

Finis modo memorati ejusque necessitatis habita ratione, cum tantum juris saltem sit parentibus tributum in liberos, quantum requiritur ad conformandum actiones eorum honestati, puta generis humani incolumitati, consequens est, exercitium paternæ potestatis, utilitate & necessitate proles exigente, aliis deferri: occidendi vero, oppignorandi atque vendendi arbitrium illimitatum à parentibus nullo modo vindicari posse. Et quamvis annorum

& iudicii maturitate, laxetur
magis magisque illud puerilis
ætatis plenum directorium; po-
testatem tamen iuste sibi vin-
dicant decernendi ex æquo &
bono de matrimoniis libero-
rum suorum, quamdiu diver-
sam familiam non dum ipsi
constituerint.

§. IV.

Quemadmodū imperium pa-
rentum neque inhabiles
reddit liberos ad res proprias
habendas & acqvirendas, ne-
que tempestivum ex avita fa-
milia discessum prohibet: Ita,
quam, in modum disciplinæ do-
mesticæ, liberorū contumaciæ
incorrigibili etiamnum paren-
tes irrogare solent poenam ex
hæc;

§ heredationis & abdicationis, ad reliquias illas potius, quas translata in civilem principatū, maiestate domestica, patres domi suæ retinuerunt, quam ad ius patrium proprie sic dictum, retulerimus.

§. IV.

Quandoquidem parentes illi sunt, a quibus, seu causis secundis, liberi gignuntur, conservantur & beneficiis longe maximis afficiuntur: Inde hisce quoque incumbit, in vicem redhostimenti non animo solum reverentiam ipsis semper & ubique præstare: iisdem senio & egestate afflictis promptam, cum benevolentia, opem exhibere, sed & morositatem non extremæ læsionis pa-

6
patienter tolerare. conf. Syr:
III. I. ad 19. inclusive.

§. VI.

Quamvis nil in voto magis habere debeant parentes, quam salutem liberorum suorum promiscue idq; omnibus modis curare: nihilominus tamen contra officium nullo modo agere illi censendi sunt, qui hæredes bonorum extra familiam alios ex parte nuncupaverint; primogenituræ, aliove inter liberos introducto discrimine, socialitati publice privatimque prospectum iuerint.

§. VII.

Quas opes & divitias, acquisitionis sive hæreditariæ

7
ria sive industrialis, ex simp-
licitate falsaque religionis per-
suasione, non raro quoque in-
vidia sola hæredis intestati, piis
caussis, id est, hominum de
ecclesia ocio atque lascivix,
etiam in nostra gente parentes
olim multi consecraverunt, nostri
ævi PRINCIPES omni procul
æmulatione aut alius facti il-
legitimi præsumptione, cedere
legitime, inque illius rationes
postliminii jure reverti volue-
runt.

§. VIII.

ET si discrimen homines in-
ter ejusmodi natura con-
stituit, ut imperio quidam,
alii vero obsequio aptiores exi-
stant: de illa naturali disposi-
tio-

8
tione tamen minime præsumendum, quod statim initio characterem servitutis absolute & actu ipso non exiguae hominum parti impresserit. quin, sicut omne, homines inter imperium, ita servitus quoque facto aliquo aut pacto humano constat.

§. IX.

A multiplicatione generis humani rerumque in certa dominia distributione, origo servitutis omnino arcessenda. Etenim cum nasceretur inter homines indigentiae quædam opulentiaeque disparitas: inde quoque factum fuit, ut primum contractus: *Do ut facias; facio ut des;* inter utrumque

qve

que genus hominum, & servitus demum oriretur; de cuius indole duriore an vero leniore ex ipsis pacti capitibus, ut & necessitate, quæ hominē ad subeundam ærumnosam isthanc vitæ conditionem adcegerunt, iudicandum.

§. X.

Servorum ex contubernio susceptæ prolis eadem quæ parentum, juxta naturam, conditio est. Et quamquam negari neutiquam potest inhumanitate Dominorum gravissimam identidem servis fieri posse injuriam: de servitute absoluta tamen non dubitandum, quin inter christianos salva socialitatis lege, etiamnum ob-
tere

nere possit; hominumque col-
luvies vagabundorum & vali-
dorum mendicantium in quam-
cunque ergasteriorum condi-
tionem; humanâ non inferi-
orem, publice atque pri-
vatim compingi.

